

POJAŠNENJE O KRIPTOIMOVINI: ŠTO UREDBA MiCA ZNAČI ZA VAS KAO POTROŠAČA?

Što je kriptoimovina?

Kriptoimovina je digitalni prikaz vrijednosti ili prava koje se može prenositi i pohranjivati elektronički s pomoću tehnologije distribuiranog zapisa¹ ili slične tehnologije.

Poznati su primjeri kriptoimovine BTC (Bitcoin) i ETH (Ethereum), ali kriptotržište obuhvaća širok raspon druge imovine kao što su „stabilne kriptovalute”², „meme kriptovalute”³ i nezamjenjivi tokeni⁴.

Uredbom o tržištima kriptoimovine (Uredba MiCA) u EU-u uređuju se aktivnosti koje uključuju određenu kriptoimovinu. Jedan je od ciljeva Uredbe MiCA uspostaviti usklađena pravila za kriptoimovinu i usluge u cijelom EU-u, među ostalim kako bi se bolje zaštitili potrošači (npr. pristup sveobuhvatnim informacijama, transparentni postupci rješavanja pritužbi itd.).

Ovisno o vrsti kriptoimovine ili usluga povezanih s kriptoimovinom (regulirane, neregulirane) i pružatelju tih usluga (npr. bez odobrenja za rad, sa sjedištem izvan EU-a), mogli biste se suočiti s većim rizicima i različitim razinama zaštite. Razumijevanje rizika kojima biste mogli biti izloženi ključno je prije kupnje bilo koje vrste kriptoimovine ili korištenja bilo koje usluge povezane s kriptoimovinom.

Pročitajte Zajedničko upozorenje europskih nadzornih tijela kako biste saznali više o tim rizicima [shorturl.at/Oe15J].

Što je kriptoimovina regulirana Uredbom MiCA, a što nije?

Uredba MiCA obuhvaća tri vrste kriptoimovine:

- ✓ **tokeni elektroničkog novca (EMT-ovi)**⁵: kriptoimovina čija se vrijednost nastoji održati stabilnom vezivanjem uz vrijednost jedne službene valute, npr. eura, dolara. Ako imate EMT, imate pravo dobiti svoj novac natrag od izdavatelja u punoj vrijednosti, u valuti uz koju se veže.
- ✓ **tokeni vezani uz imovinu (ART-ovi)**⁶: kriptoimovina čija se vrijednost nastoji održati stabilnom vezivanjem uz drugu vrijednost ili pravo odnosno njihovu kombinaciju (npr. službena valuta, roba, druga imovina). ART možete iskupiti po tržišnoj vrijednosti imovine uz koju se veže.
- ✓ **kriptoimovina koja nisu EMT-ovi i ART-ovi**: korisnički tokeni⁷ i „ostala” kriptoimovina koja nisu EMT-ovi ni ART-ovi i koja nije na drugi način isključena iz Uredbe MiCA.

¹ TEHNOLOGIJA DISTRIBUIRANOG ZAPISA (DLT):

Distribuirani zapis evidencija je informacija, ili baza podataka, koja se dijeli preko mreže. Najpoznatija je vrsta distribuiranog zapisa *blockchain*, tako nazvan jer pohranjuje pojedinačne transakcije u grupama, ili blokovima, koji su međusobno povezani kronološkim redoslijedom kako bi formirali lanac.

Tehnologija distribuiranog zapisa koristi se za prijenos različitih vrsta imovine između kupca i prodavatelja.

² STABILNE KRYPTOVALUTE:

„Stabilna kriptovaluta” kriptoimovina je čija se vrijednost nastoji održati stabilnom vezanjem uz jednu vrstu imovine (npr. fiducijarnu valutu) ili više vrsta imovine. Stabilne kriptovalute možda neće biti stabilne tijekom vremena, posebno u nepovoljnim tržišnim uvjetima.

³ MEME KRYPTOVALUTE:

„Meme kriptovalute” kriptoimovina su nazvana prema trendovima ili smiješnim i zabavnim temama. Obično se stvaraju kako bi se uključila zajednica, a mogu se koristiti u istorazinskim plaćanjima, špekulativnim ulaganjima ili trgovanju. U mnogim su slučajevima popraćene internetskim stranicama sa smiješnim temama i katkad besmislenim pojmovima, a njihovi kreatori i obožavatelji plasiraju osjećaj zajedništva kako bi privukli druge.

⁴ NEZAMJENJIVI TOKENI (NFT-ovi):

Riječ je o jedinstvenoj i nezamjenjivoj digitalnoj imovini pohranjenoj na mreži distribuiranog zapisa, uključujući digitalnu umjetnost i kolekcionarske predmete.

Proizvodi koji su međusobno zamjenjivi i koji se potrošačima stavljaju na tržište kao NFT-ovi, ali su dio serije ili kolekcije, možda nisu NFT-ovi i stoga mogu biti regulirani Uredbom MiCA.

⁵ TOKENI E-NOVCA:

- Vrste kriptoimovine čija se vrijednost nastoji održati stabilnom vezivanjem uz vrijednost službene valute (npr. euro, dolar itd.)
- Samo kreditne institucije ili institucije za elektronički novac mogu javno nuditi EMT-ove ili tražiti njihovo uvrštenje za trgovanje u EU-u.
- Ne donose kamate imateljima.

⁶ TOKENI VEZANI UZ IMOVINU:

- Kriptoimovina koja nisu EMT-ovi
- Samo kreditne institucije ili izdavatelji s odobrenjem za rad u sklopu Uredbe MiCA mogu javno nuditi ili tražiti uvrštenje ART-ova za trgovanje u EU-u.
- Mogu se vezivati uz drugu imovinu, uključujući jednu ili više službenih valuta, drugu kriptoimovinu ili njihovu kombinaciju
- Ne donose kamate imateljima.

⁷ KORISNIČKI TOKENI

Riječ je o vrsti kriptoimovine čija je jedina svrha davati pristup robu ili usluzi koje nudi izdavatelj tog tokena.

Uredba MiCA ne primjenjuje se na sljedeće vrste kriptoinovine:

- X** **kriptoinovina koja je jedinstvena i nezamjenjiva.** Ona nije lako zamjenjiva i njezina relativna vrijednost u odnosu na drugu kriptoinovinu ne može se lako utvrditi usporedbom s postojećim tržištem ili istovjetnom imovinom (npr. virtualne nekretnine, nazivi domena i predmeti za koje je potrebna provjera autentičnosti). Međutim, takozvani nezamjenjivi token (NFT) koji je dio serije ili zbirke i dalje može biti obuhvaćen područjem primjene Uredbe MiCA.
- X** **tokeni koji nisu prenosivi** (kao što su bodovi iz sustava vjernosti)
- X** **kriptoinovina koja je već obuhvaćena postojećim zakonodavstvom o financijskim uslugama,** kao što je kriptoinovina koja se smatra financijskim instrumentima prema Direktivi MiFID (npr. ugovori o izvedenicama, prenosivi vrijednosni papiri). Pri ulaganju u tu imovinu imat ćete koristi od pravila o zaštiti potrošača/ulagatelja koja se primjenjuju na tokeniziranu tradicionalnu financijsku imovinu.

! *Ako kupujete ili prodajete kriptoinovinu ili se koristite uslugama povezanim s kriptoinovinom koje nisu regulirane Uredbom MiCA ili drugim zakonodavstvom EU-a o financijskim uslugama, možete biti izloženi znatnim rizicima i imati ograničenu zaštitu potrošača ili je uopće nećete imati.*

Pružatelji kriptoinovine s kojima se možete susresti

Kriptoinovina i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom regulirani u EU-u:

Ta društva nude proizvode i usluge potrošačima koji su regulirani Uredbom MiCA, uključujući ART-ove, EMT-ove, skrbništvo nad kriptoinovinom i upravljanje njome te upravljanje platformama za trgovanje kriptoinovinom i razmjene (za fiducijarnu⁸ ili drugu kriptovalutu). Kako bi mogli pružiti usluge potrošačima u EU-u, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom moraju imati odobrenje za rad, što znači da moraju ispunjavati posebne zahtjeve povezane s upravljanjem, kapitalom, postupanjem i zaštitom potrošača.

U registru ESMA-e (shorturl.at/zZwVI) i na internetskim stranicama nacionalnih regulatora financijskih usluga (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) (shorturl.at/eO9eB) i Hrvatska narodna banka (HNB) (shorturl.at/ICoss)) možete provjeriti ima li pružatelj usluga odobrenje za rad u EU-u.

Za više pojedinosti pročitajte „Što biste se trebali zapitati prije ulaganja u kriptoinovinu?“ u Zajedničkom upozorenju europskih nadzornih tijela [shorturl.at/Oe15J].

⁸ FIDUCIJARNA VALUTA:

Fiducijarna valuta proglašena je zakonskim sredstvom plaćanja i izdaje je središnja banka, npr. američki dolar, euro itd.

Razmjena kriptoinovine za fiducijarne valute: odnosi se na kupnju, prodaju ili trgovanje kriptovalutama s pomoću fiducijarne valute.

Kriptoinovina i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji nisu ovlašteni⁹ u EU-u:

Čak i uz primjenu Uredbe MiCA možda ćete naići na kriptoinovinu i usluge povezane s kriptoinovinom koje pružaju društva koja nemaju odobrenje za rad u EU-u. Ta društva možda ne podliježu nikakvim pravilima o zaštiti potrošača i možda nemaju odgovarajuće mehanizme upravljanja i razinu kapitala ili transparentne operativne prakse i zaštitne mjere. Stoga bi rizici od prijevare, lošeg upravljanja imovinom ili nesolventnosti mogli biti veći. To uključuje kriptoinovinu i usluge koje nude društva sa sjedištem izvan EU-a.

Ako se odlučite za suradnju s neovlaštenim pružateljima usluga, imajte na umu da se možda izlažete znatnim rizicima i imate ograničena prava na zaštitu potrošača ili ih uopće nemate. Možda ćete se suočiti s gubicima ili imati ograničenu ili nikakvu mogućnost povrata bilo koje imovine i možda nećete imati mogućnost pravnog lijeka u slučaju sporova.

⁹ NEOVLAŠTENO DRUŠTVO:

Sva društva koja posluju u EU-u bez valjane licencije u skladu s Uredbom MiCA neovlaštena su. Međutim, nisu sva neovlaštena društva koja pružaju usluge nužno nezakonita (npr. obrnuto nudojenje, potpuno decentralizirana i druga društva izvan područja primjene Uredbe MiCA).